

Notă informativă

la proiectul Legii pentru modificarea Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Prezentul proiect de hotărâre este elaborat de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>În anul 2016, Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova a fost amendată fiind introduse în textul legii mai multe modificări prin care a fost reglementată noțiunea de „asistență externă nerambursabilă” (art. 2), dar și procedura semnării și intrării în vigoare a tratatelor privind recepționarea asistenței externe nerambursabile (art. 7 alin. (2), art. 8¹ alin. (1), art. 11 și art. 13 alin. (1)), dorindu-se astfel crearea posibilității de a încheia acordurile în speță în formă simplificată cu scopul de a permite avizarea și semnarea lor în termen util, dar și intrarea în vigoare la data semnării.</p> <p>Totuși, aceste noi proceduri s-au dovedit a fi nu tocmai eficiente (rezultative), deoarece de cele mai dese ori proiectele parvenite de la partenerii externi au un caracter șablon, reguli rigide pentru Republica Moldova (uneori chiar nenegociabile), cu elemente mai mult specifice unor contracte comerciale sau chiar cu referințe la legislații / reguli de procedură ale altor state sau structuri internaționale cu caracter comercial. Totodată, se subliniază că anume donatorii în majoritatea cazurilor solicită ratificarea acestor acorduri și prezentarea unor opinii legale pe marginea realizării procedurilor.</p> <p>Respectiv, din cauza incompatibilității prevederilor din aceste documente cu prevederile cu privire la tratatele internaționale, MAEIE consideră judicios de a defini mai amplu și mai clar noțiunea de „tratat internațional”, prin prisma prevederilor Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor, coroborate cu raționamentele care au stat la bază în procesul de elaborare a Convenției citate.</p> <p>În acest sens, în textul Legii nr. 595/1999, se propun unele ajustări:</p> <ul style="list-style-type: none">
- la art. 1 se va modifica alin. (2) și se va completa cu un alineat nou - alin. (3). Aceste modificări se propun cu scopul de a înlătura definitiv situațiile în care în mod intenționat, sub umbrela principiului de analogie a legii, prin procedurile prevăzute de Legea nr. 595/1999 se promovează acorduri, care de fapt nu constituie tratate internaționale. În consecință, prin ajustările care se propun se dorește de a înlătura practica vicioasă de calificare drept tratate internaționale a tuturor acordurilor cu elemente caracteristice contractelor comerciale, în special a acordurilor cu caracter financiar care conțin condiții ce nu pot fi supuse negocierilor, unde modul de soluționare a litigiilor și legea aplicabilă sunt fie normele dreptului internațional privat sau chiar dreptul domestic al uneia dintre părțile contractante (de ex. legislația Luxemburgului, legislația Belgiei). În special, această problemă este cel mai des întâlnită la încheierea acordurilor de asistență externă nerambursabilă, acorduri care de regulă reprezintă de fapt acorduri suplimentare încheiate în vederea realizării unor acorduri de împrumut care, la fel, nu constituie tratate internaționale. Astfel că, în marea majoritate a situațiilor de acest gen, acordurile de împrumut (care nu sunt tratate) sunt promovate prin Legea nr. 419/2006. Totodată prin noul alineat 3 care se propune a fi introdus la art. 1 din Legea nr. 595/1999 se propune de a delimita clar că documentele care nu sunt tratate internaționale nu pot trece prin procedurile prevăzute de Legea nr. 595/1999, ci acestora se aplică prevederile care reglementează mecanismul de coordonare și management al asistenței externe (HG nr. 377/2018). Acest fapt va exclude perpetuarea practicii defectuoase și inconsecventă a acestui proces. Modificările propuse se regăsesc la alin. 1 și 2, art. I din proiectul de lege.
- modificarea art. 2 are drept scop sporirea clarității și completarea definiției conceptului de „tratat internațional” având la bază prevederile Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor 1969 și anume a faptului că acestea nu pot fi guvernate decât de normele dreptului internațional public. Or, prezența unor prevederi neconforme dreptului internațional public, țin de domeniul relațiilor private și în cazul apariției unor litigii autoritățile sunt lipsite de capacitatea de a interveni utilizând instrumentele oferite și garantate de Convenția cu privire la dreptul tratatelor. Altfel spus, se semnează un tratat internațional guvernat de un cadru normativ impropriu esenței acestuia. Modificările propuse se regăsesc la alin. 3, art. I din proiectul de lege.

- prevederile alin. (3) din art. 4 se propun a fi modificate în scopul asigurării corectitudinii aplicării Legii vizate și evitării cazurilor când unele acorduri privind obținerea asistenței financiare nerambursabile, *de facto* sunt tratate internaționale, dar ar putea să nu fie consultate cu MAEIE, totodată urmând a fi expusă și opinia privind oportunitatea documentului din punct de vedere al promovării obiectivelor politicii externe a Republicii Moldova. Concomitent avizul MAEIE pe marginea proiectelor cu caracter de contracte care se doresc a fi încheiate, va oferi o calificare a acestora, după caz indicând spre necesitatea aplicării procedurii prevăzute de actele normative care reglementează mecanismul de coordonare și management al asistenței externe. Modificările propuse se regăsesc la alin. 4, art. I din proiectul de lege.

- modificarea art. 9, alin. (2) are drept scop facilitarea eliberării deplinelor puteri, oferind posibilitate de a realiza formalitatea în cauză și altor factori de decizie din cadrul MAEIE. Modificările propuse se regăsesc la alin. 5, art. I din proiectul de lege.

- modificarea prevederilor art. 11, alin. (1), lit. b) vine să înlăture un vid, dat fiind faptul că redacția actuală a Legii vizate nu reglementează actele de constituire a organizațiilor internaționale, ori acestea prin prisma art. 5 din Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 1969 reprezintă tratate internaționale. Modificările propuse se regăsesc la alin. 6, art. I din proiectul de lege.

- art. 15 se completează cu prevederi care urmează să reglementeze și declarațiile pe care le depune Republica Moldova când aceasta devine parte la un tratat internațional, actualmente acest fapt realizându-se fără stipulări exprese. Modificările propuse se regăsesc la alin. 7, art. I din proiectul de lege.

- prevederile alin. (6) din art. 23 se vor exclude fiind înlăturată prevederea privind raportarea despre implementarea tratatelor internaționale privind acordarea asistenței externe nerambursabile, ori această procedură urmează a fi reglementată de alt act normativ. Modificările propuse se regăsesc la alin. 8, art. I din proiectul de lege.

Urmare modificărilor în cauză, semnarea acordurilor prin care țara noastră ar urma să beneficieze de asistență externă nerambursabilă va trebui să fie aprobată printr-o procedură distinctă, care ar facilita acest proces. Cel mai important beneficiul al neaplicării prin analogie a Legii nr. 595/1999 va economisi timp și se va putea acționa rapid atunci când întru implementarea unor acorduri sau proiecte va apărea necesitatea de a semna anumite documente adiționale.

O modificare distinctă a acestui proiect de lege de modificare se referă la reglementarea actelor de constituire ale organizațiilor internaționale sau a documentelor de aderare la organizații internaționale, care reprezintă tratate internaționale și pentru care se realizează proceduri corespunzătoare, care actualmente nu se regăsesc în Legea nr. 595/1999. Respectiv prin proiectul de lege vizat se propune și reglementarea acestor aspecte.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu conține norme de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul completează definiția noțiunii de tratat internațional și are drept scop delimitarea clară a unui tratat în sensul prevederilor Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 1969 și acordurile care sunt guvernate de norme ce țin de domeniul dreptului privat.

Luând în considerație că prezentul proiect vine să elimine anumite lacune din legislație, dar și pentru a evita suprapunerea actelor normative, dat fiind faptul că se preconizează elaborarea unui act normativ care va reglementa încheierea acordurilor de asistență tehnică cu caracter comercial-netratate, inițiative care derivă din necesitatea de a exclude cât mai rapid inconsecvențele, prezentul proiect de act normativ care urmează a fi adoptat va intra în vigoare în corespundere cu prevederile alin. (3), art. 56 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și anume din data publicării în Monitorul Oficial.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu necesită alocarea unor sume de bani suplimentare din contul bugetului de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege clarifică calificarea normativă a acordurilor de grant, excluzând aplicabilitatea Legii nr. 595/1999 cu privire la tratatele internaționale. La fel, proiectul include referințe la cadrul normativ aplicabil în acest sens, care urmează a fi elaborat de Ministerul Finanțelor/Cancelaria de Stat pentru a stabili proceduri rapide, eficiente și care vor permite țării

noastre să absoarbă și să beneficieze de asistență externă nerambursabilă rapid. Prin urmare, MF/CS autoritatea responsabilă de coordonarea asistenței externe ar urma să amelioreze cadrul normativ pentru a elimina vidul normativ care se referă la acordurile care excedă obiectul de reglementare al Legii nr. 595/1999 și Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 1969.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (compartimentul „Transparență decizională”, directoriul „Proiecte de decizii/acte normative”), precum și pe platforma particip.gov.md, a fost plasat anunțul pentru inițierea elaborării proiectului. În conformitate cu art. 32 și 34 din Legea nr.100/2017, proiectul urmează a fi supus procedurii de avizare, consultare publică și expertizare.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu prevederile art. 35 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu este elaborat în scopul armonizării legislației naționale cu legislația UE, exceptându-se de la efectuarea expertizei de compatibilitate.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de hotărâre va fi supus expertizei juridice, în conformitate cu prevederile art. 37 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, în procesul desfășurării procesului de avizare.

11. Constatările altor expertize

-

Mihai MÎȚU
Secretar General